

Звіт про виконання наукової теми
кафедри української літератури, компаративістики і
грінченкознавства, кафедри світової літератури
Факультету української філології, культури і мистецтва
(термін реалізації: 11.2017 – 11.2024)

№0117U005200

«ТИПОЛОГІЯ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ У ХУДОЖНЬОМУ І КРИТИЧНОМУ ДИСКУРСАХ»

КЕРІВНИКИ І ВИКОНАВЦІ ТЕМИ:

Олена Бровко,
завідувач кафедри української літератури,
компаративістики і грінченкознавства,
доктор філологічних наук, професор;

Юрій Ковбасенко,
професор кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук, професор;

Виконавці теми: 20 науково-
педагогічних, наукових працівників
кафедр, 79 здобувачів вищої освіти

МЕТА:

виявлення типології ідентичностей у художньому і критичному дискурсах як системи визначальних маркерів для характеристики сучасного світу і впливів людини в ньому; виявити специфіку художньої реалізації ідентичностей автора й персонажів у літературних текстах.

за планом

ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ

I етап. Формування теорії і методології дослідження та визначення корпусу текстів для аналізу: пошук та пропозиції теоретико-методологічних підходів до осмислення типів ідентичностей у художній літературі, розробка критеріїв типологізації ідентичностей; аналіз форм реконструкції національної пам'яті та травматичного досвіду в українській та інших європейських культурах.

II етап. Інтерпретація художньої та критичної літератури крізь призму типології ідентичностей: визначення основних параметрів інтерпретації національної, громадянської, мистецької ідентичності в художній літературі; аналіз текстових проєкцій ідентичностей у сучасному художньому і критичному дискурсах; інтерпретація наративів про конструктивні й деструктивні способи збереження пам'яті; аналіз художніх текстів, що репрезентують ціннісні домінанти в українській і зарубіжній літературах кінця XIX – початку XXI століття; дослідження літературних векторів проблеми трансформацій ідентичності особи й розмаїтих спільнот у міграційних процесах модерної й постмодерної доби.

ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ

III етап. Імплементация результатів дослідження: адаптація виявлених і погоджених теоретико-методологічних підходів до потреб освітнього процесу в Університеті шляхом створення підручників і посібників нового типу; корекція РНПД для докторів філософії спеціальності 035 Філологія третього (освітньо-наукового) рівня; зміни освітніх компонентів магістерських ОП “Українська мова та література”, “Зарубіжна література і світова художня культура”, “Літературна творчість”; створення темарію бакалаврських робіт, 70 % якого складають теми, спрямовані на дослідження типології ідентичностей; аналіз, сценічне втілення, популяризація творів із проблем аксіологічної, національної, громадянської ідентичності в діяльності Центру компетентностей «Літературний театр» тощо.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ

методологія критичний підхід

кризи
ідентичностей
літературний процес
тексти

прочитання,
інтерпретація

формування
ідентичності

інтерпретаційна
практика

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ

здійснено аналіз

корпус художніх і літературно-критичні текстів

визначено

типи й особливості художнього відтворення ідентичності

виявлено

найактуальніші для сучасного світу художні моделі

автора

персонажів

читачів

НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ТЕОРЕТИЧНОМУ РІВНІ

розроблено теоретико-методологічні підходи до вивчення типів ідентичностей:

культурні студії, літературна антропологія, студії пам'яті, постколоніалізм, гендерні студії, літературознавча компаративістика; актуалізовано біографічний підхід

визначено ейдологічні, сюжетні, наративні, поетологічні модуси художніх моделей ідентичності

розроблено типологізацію ідентичностей

проаналізовано різні типи й художні практики реалізації ідентичності автора й персонажів; окреслено кореляцію ідентичності автора й суб'єкта творчості

ТИПИ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ

мистецька ідентичність

гібридна ідентичність

аксіологічна ідентичність

квазіідентичність

національна ідентичність

етнічна ідентичність

громадянська ідентичність

гендерна ідентичність

травмована ідентичність

нараційна ідентичність

альтернативи

ФОРМУВАННЯ КОРПУСУ ТЕКСТІВ

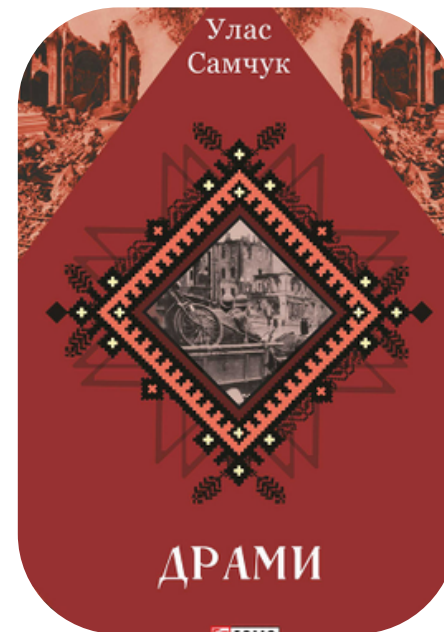
Опрацьовано 1109 текстів:

947 художніх текстів епіки й драматургії;

43 поетичні збірки;

119 художньо-біографічні тексти.

Підготовлено до друку:

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ Й МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження потенціалу літературних текстів для формування національної і громадянської ідентичності в сучасній Україні (2021-2024 рр.)

Антропологічні й гендерні художні моделі: типологія, репрезентація, проблеми ідентичності (2017-2024 рр.)

Аксіологічна ідентичність у міжкультурному діалозі (2017-2024 рр.)

Посттоталітарна і постколоніальна пам'ять: репрезентації в художній літературі (2017-2023 рр.)

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (2021)

Фокус-група: 50 респондентів віком 17–18 років — студенти 1 курсу спеціальності «Філологія» Київського університету імені Бориса Грінченка (жовтень 2021 р.).

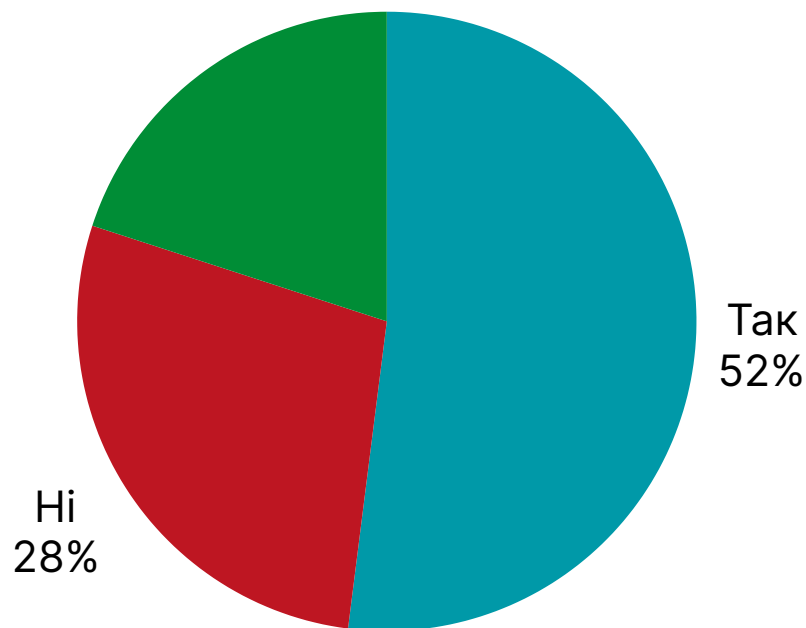
Результати відповіді на запитання «**Чи замислювалися ви протягом останніх п'яти років над власною національною належністю?**» (2021 р.) виявили:

52 % респондентів замислювалися над цим питанням;

28 % респондентів не замислювалися;

20 % респондентам було складно відповісти.

Важко відповісти
20%

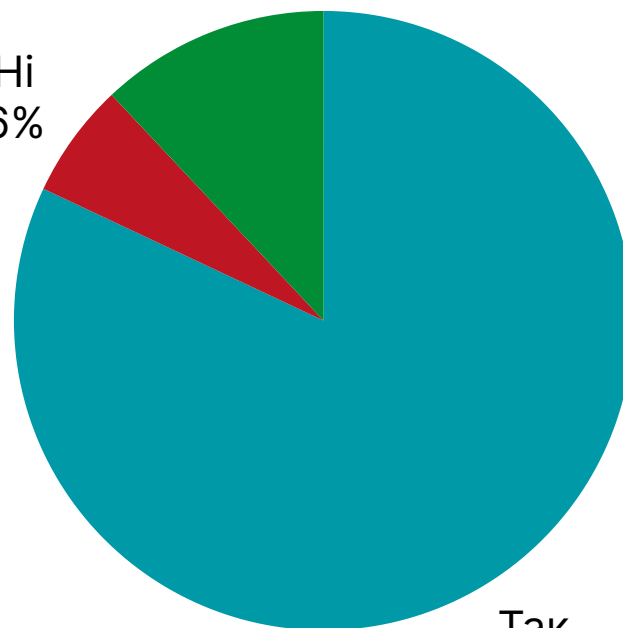
ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (2024)

Опитано: 50 респондентів — студенти спеціальності «Філологія» Київського університету імені Бориса Грінченка (жовтень 2024 р.).
Результати відповіді на запитання «**Чи замислювалися ви протягом останніх п'яти років над власною національною належністю?**» (2024 р.) виявили:

82 % респондентів замислювалися над цим питанням;
6 % респондентів не замислювалися;
12 % респондентам було складно відповісти.

Важко відповісти
12%

Ні
6%

Так
82%

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (2021)

Респондентам було запропоновано оцінити тексти, присвячені російсько-українській війні, створені до 2014 р.

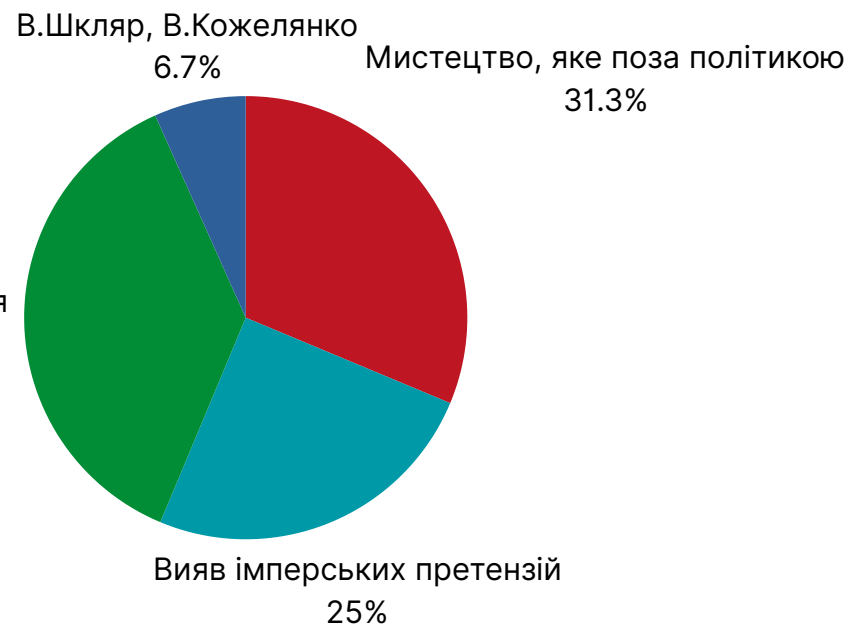
У результаті маємо такі відповіді:

25% вважає їх виявом імперських амбіцій, трансльованих у художньому дискурсі;

37% опитаних схиляється до версії текстів-передбачень;

31,3% респондентів стверджує, що мистецтво поза політикою;

6,7% вважає такими текстами національно орієнтовану романістику Василя Шкляра та Василя Кожелянка як важливий чинник формування української ідентичності.

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (2024)

Респондентам було запропоновано оцінити тексти, присвячені російсько-українській війні, створені до 2014 р.

У результаті маємо такі відповіді:

80% вважає їх виявом імперських амбіцій, трансльованих у художньому дискурсі;

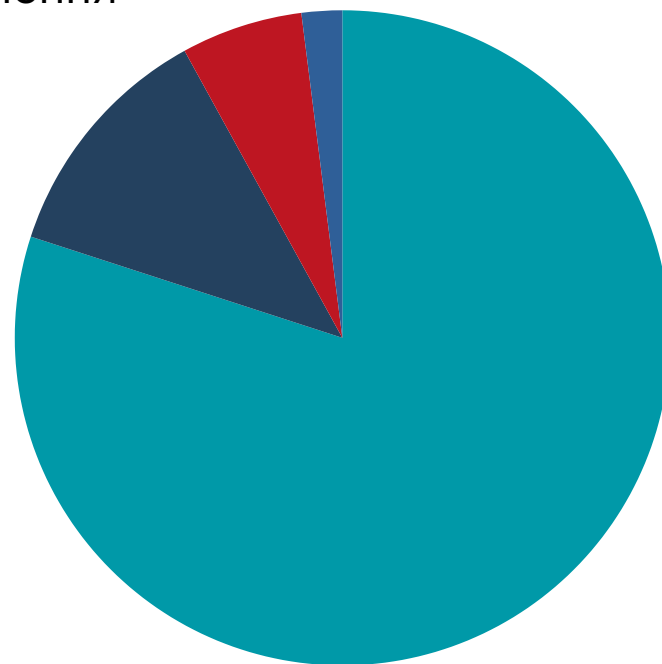
12 % опитаних схиляється до версії передбачень текстів-передбачень;

6 % респондентів стверджує, що мистецтво поза політикою;

2% — складно відповісти

Передбачення

12%

Імперські амбіції
80%

НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ПРАКТИЧНОМУ РІВНІ

фахівцям

обґрунтування підходів до
осмислення типів ідентичностей

розробка типології ідентичностей

запровадження спецкурсів

учителям

створення моделей інтерпретації художньої літератури

формування критичного підходу

здобувачам

визначення потенціалу літературних текстів

громадськості

системна робота, спрямована на
формування громадянської ідентичності,
руйнування імперських наративів

практичні рекомендації

вебінари, медійні проєкти

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ УЗАГАЛЬНЕНІ Й ОПУБЛІКОВАНІ У ВИГЛЯДІ НАУКОВИХ ПРОДУКТІВ:

фахівцям (філологія)

монографій (колективне, індивідуальне авторство), наукових статей

вчителям

навчально-методичних матеріалів:
навчально-методичних комплексів
освітніх компонентів, робочих програм
спецкурсів, темаріїв кваліфікаційних
робіт, навчально-методичних
посібників, підручників

здобувачам

учням

фахівцям (інші галузі)

навчально-методичних матеріалів і медійних продуктів за окремими напрямками досліджень

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ УЗАГАЛЬНЕНІ Й ОПУБЛІКОВАНІ У ВИГЛЯДІ НАУКОВИХ ПРОДУКТІВ (КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ):

- Проведені дослідження - 4
- Публікації результатів досліджень у виданнях, що індексуються в наукометричних базах WoS, Scopus – 22
- Колективні монографії – 4
- Розділи в колективних виданнях – 21
- Індивідуальні монографії – 8 +3 (у друці)

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ УЗАГАЛЬНЕНІ Й ОПУБЛІКОВАНІ У ВИГЛЯДІ НАУКОВИХ ПРОДУКТІВ (КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ):

- Статті у виданнях зарубіжних країн – 27
- Статті у фахових виданнях України – 105
Статті у нефахових українських виданнях – 46
- Упорядкування, підготовка до видання,
передмови до літературно-художніх видань – 10
- Посібники й підручники – 16
Участь у конференціях – 28
- Публікації студентів під науковим керівництвом
викладачів кафедр – 27

НАУКОВІ ПРОДУКТИ (ІНДИВІДУАЛЬНІ МОНОГРАФІЇ)

ОКСАНА ПУХОНСЬКА

ЛІТЕРАТУРНИЙ
ВИМІР ПАМ'ЯТІ

МОНОГРАФ
СЕРІЯ

ОЛЬГА БАШКИРОВА

ГЕНДЕРНІ ХУДОЖНІ МОДЕЛІ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
РОМАНІСТИКИ

Монографія

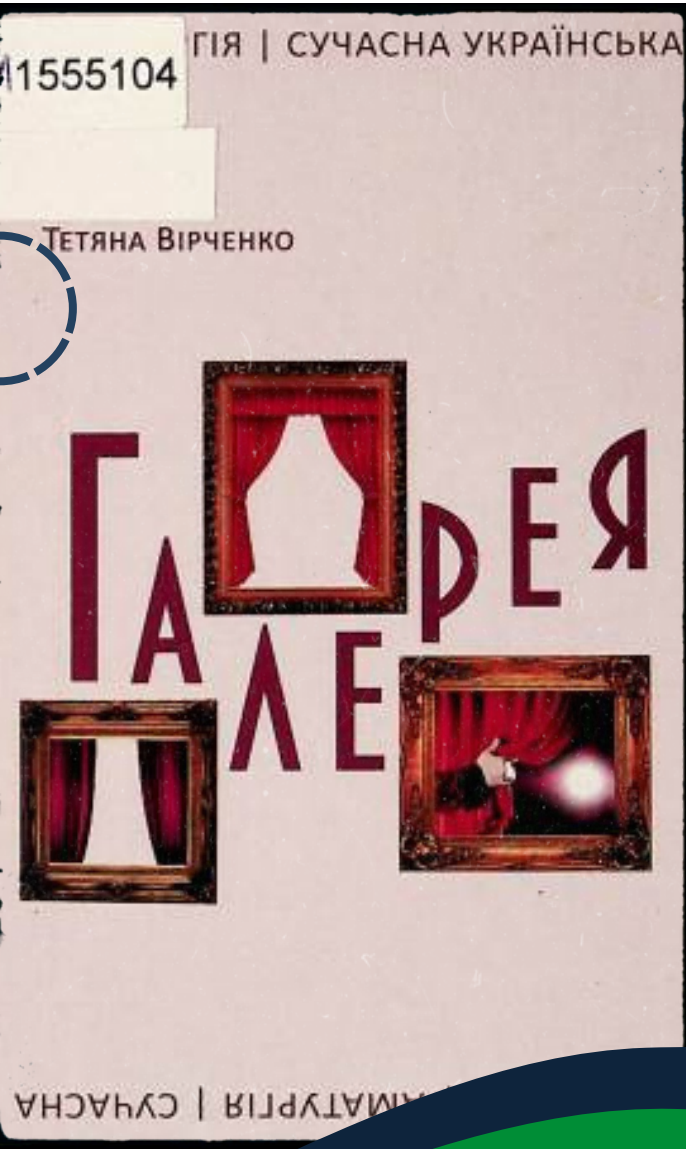
Гальчук Оксана
ТЕКСТИ
ПО
КОЛМУ
пізнати Себе в | ншому

Монографія

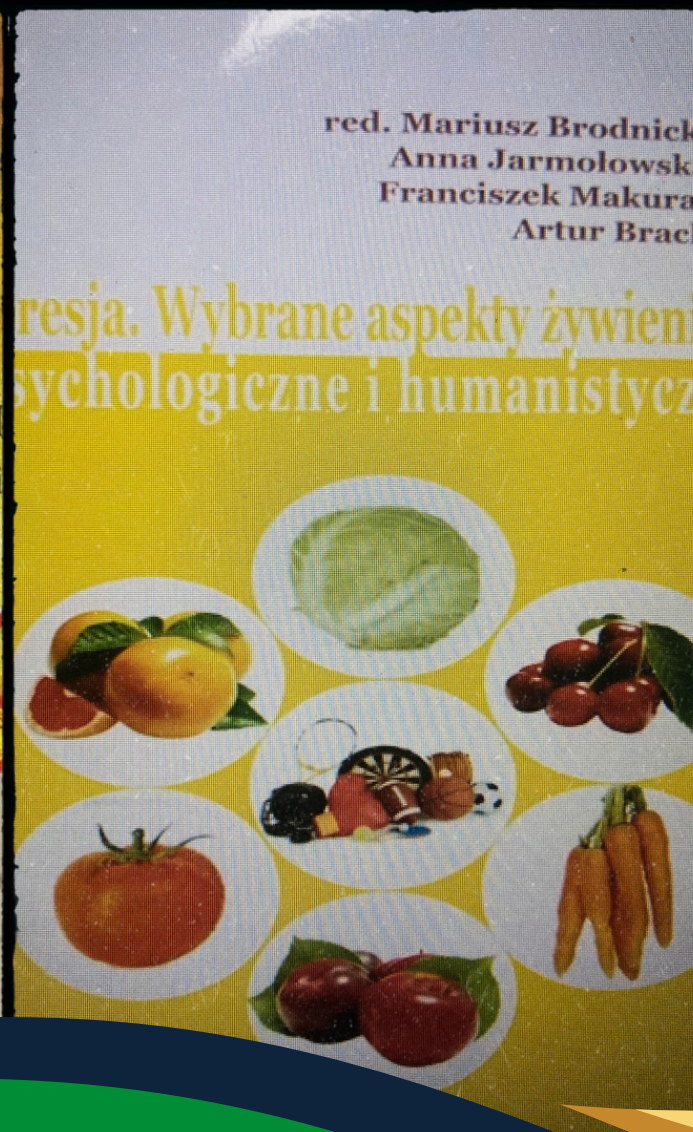

НАУКОВІ ПРОДУКТИ (ІНДИВІДУАЛЬНІ МОНОГРАФІЇ)

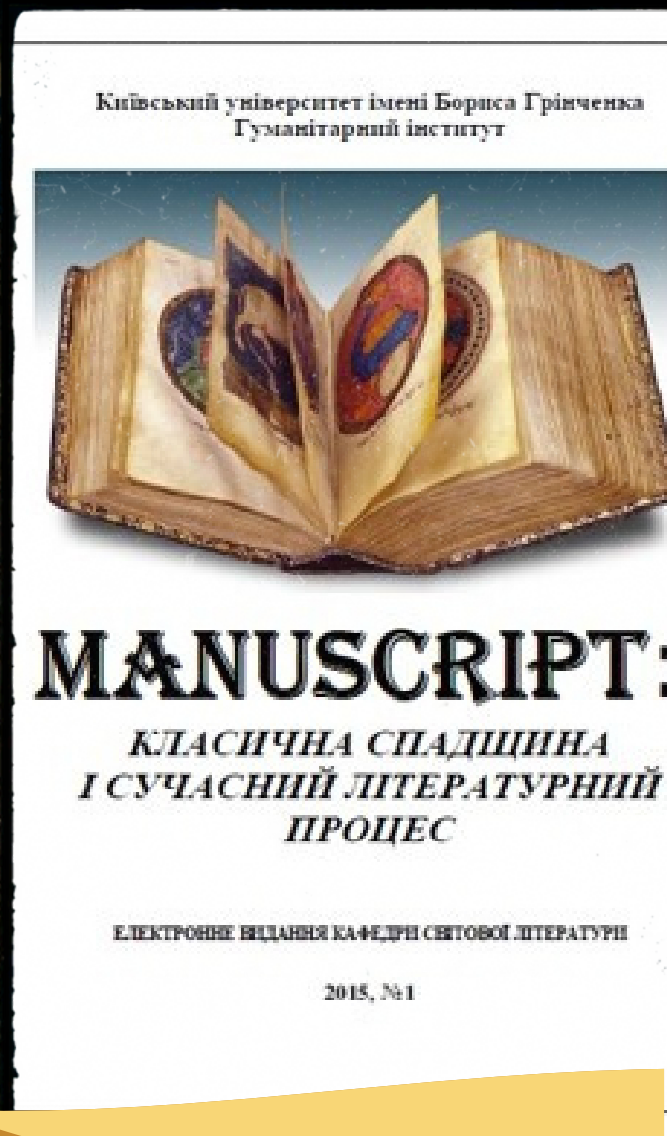
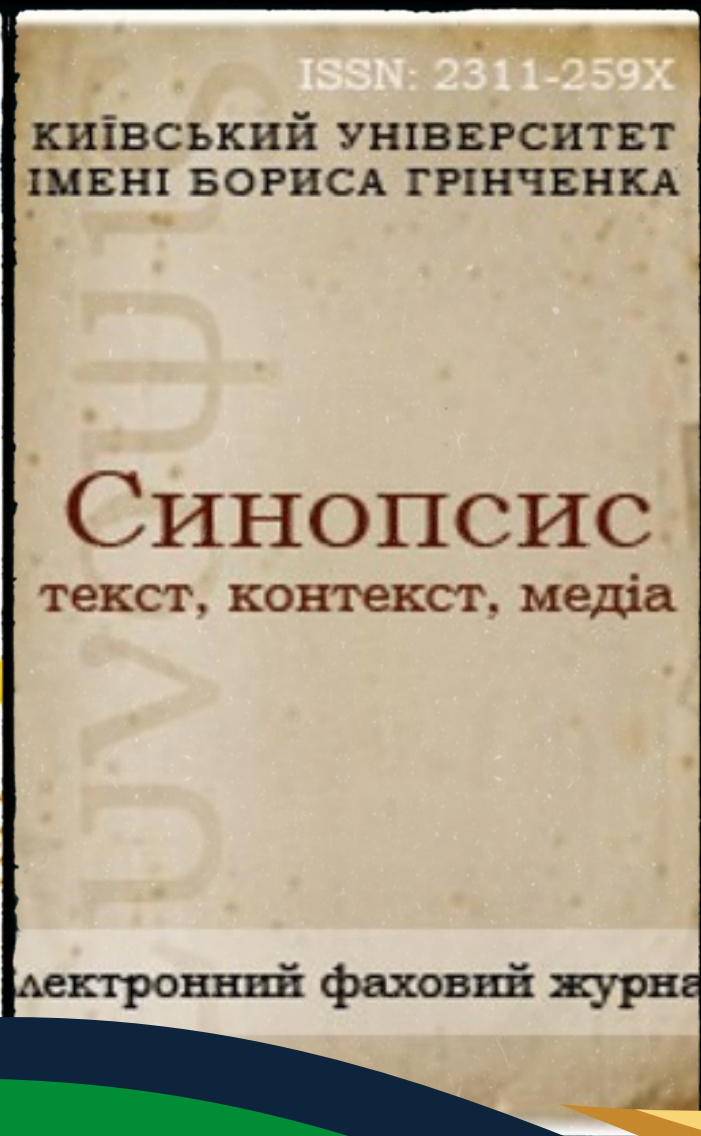

НАУКОВІ ПРОДУКТИ (КОЛЕКТИВНІ МОНОГРАФІЇ)

НАУКОВІ ПРОДУКТИ (ФАХОВІ Й АПРОБАЦІЙНІ ВИДАННЯ КАФЕДР)

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

Міжнародні та
Всеукраїнські (з
міжнародною участю)
конференції “Літературний
процес...” (2018-2024 рр.).

Методологічний семінар
«Типологія ідентичностей у
художньому і критичному
дискурсах» (2018-2021 рр.)

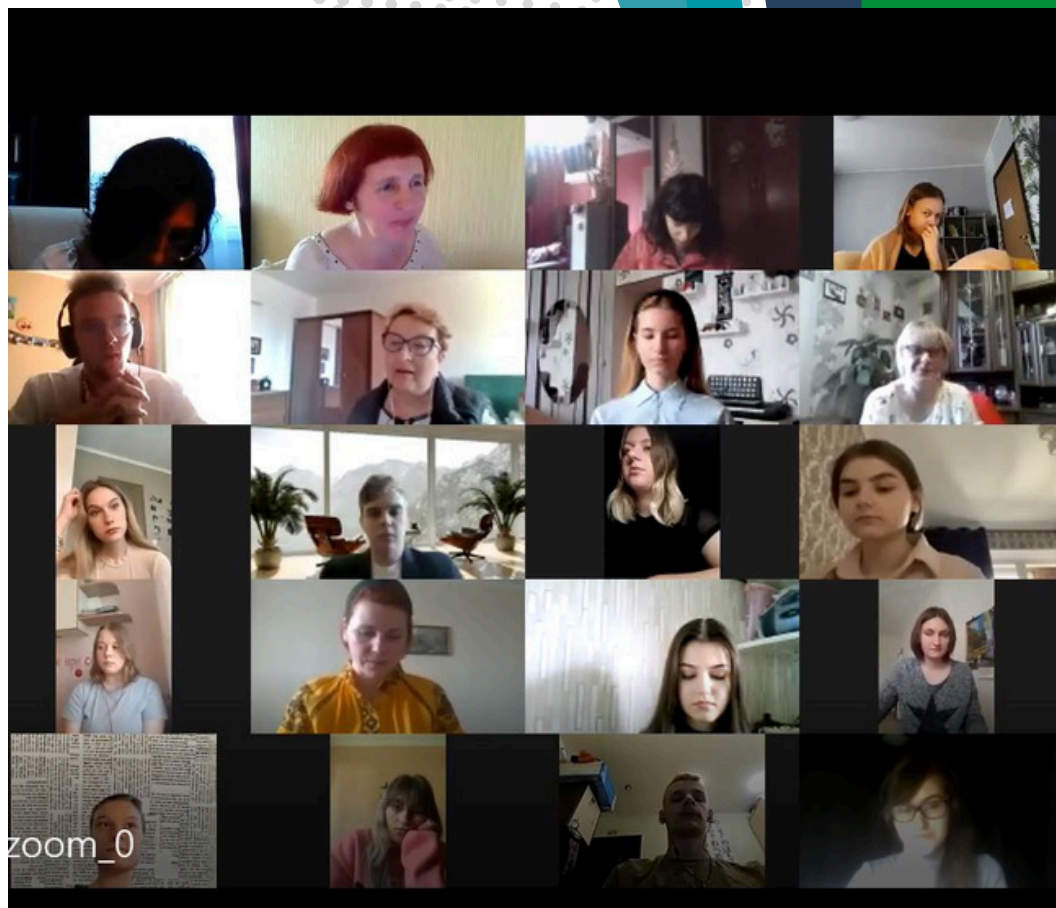
**ВІТАЄМО УЧАСНИКІВ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС:
ВІД НАЦІЇ КОЛОНІЗОВАНОЇ
ДО НАЦІЇ-ПЕРЕМОЖЦЯ**

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

Міжнародний онлайн-колоквиум «Українсько-грузинські літературні й культурні зв'язки» спільно з Тбіліським державним університетом імені Іване Джавахішвілі (2021).

Участь у програмах академічної мобільності Еразмус+ (Республіка Польща, 2021-2024)

УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

- Анісімова Л. Erasmus+ staff mobility for teaching (Університету Палермо). Проведено цикл гостьових лекцій, зокрема лекцію “In a search of national identity: American literature from the beginning to the end of 19th century” (29.04.2024–03.05.2024);
- 8 здобувачів освітніх програм першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівня), Еразмус+, Гданський університет (координатор: Брацкі А.С., 2023-2024 н.р.);
- Блохіна Н.О., Половинкіна М.І., Левко У.Е., 12 здобувачів - участь у Літніх школах вивчення польської мови і культури (2018-2024 рр.)

РЕАЛІЗОВАНІ МІЖНАРОДНІ ГРАНТОВІ ПРОЄКТИ (АПРОБАЦІЯ МОДЕЛЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ)

Жигун С. В.

У 2022-2024 рр. –
запрошений дослідник-
нерезидент
Університету Індіани.

Бондарева О.Є.

“Мистецькі резиденції”
(2023),

“Театральна резиденція”
(2024),

Міністерство культури і
національної спадщини
Республіки Польща.

2023/2024

KATEDRA BIAŁORUTENISTYKI
KATEDRA UKRAINISTYKI

Seminarium

Olena BONDAREVA

*Poetyka współczesnego dramatu ukraińskiego
wobec wojny (w aspekcie metatekst)*

BONDAREVA Olena – profesor, doktor habilitowany. Pracuje w Katedrze Literatury
Ukraińskiej stołecznego Uniwersytetu Kijowskiego im. Borysa Hrinchenki. Autorka
monografii: „Dramat mitu i mitologia dramatu” (2000), „Mit i dram w nowym kontekście
literackim” (2006).

12.XII.2023 (wtorek)

godzina 15.00 (czas europejski)

sala: 1.256 (Dobra, 55)

Spotkanie prowadzi: prof. UW, dr hab. Andriej Moskwin

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

Участь у заходах Українського тижня в Лейпцигу (Німеччина) (цикл гостьових лекцій "Сучасна українська література підриває імперію", панельна дискусія "Трансформація гендерних ролей в українській воєнній літературі") (2023 р.)

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ У КИЇВСЬКОМУ СТОЛИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

форма

Гр. 4 м.

NEW

освітня програма

П Р И К Л А Д Н А

Ф І Л О Л О Г І Я

Серед дисциплін:

Майстерність копірайтингу
і літературно-художнього редагування

Комунікативні стратегії
української мови

Майстерність мультижанрового
сторітелінгу

Проблеми
аналізу
тексту

Філологічне
моделювання
медіатексту

БІОГРАФІСТИКА
І ТЕКСТОЛОГІЯ

магістратура
в Університеті Грінченка

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ У КИЇВСЬКОМУ СТОЛИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Захисти бакалаврських і магістерських робіт здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів за науковою темою:

- Маркери ідентичності персонажів роману Наталі Сняданко «Охайні прописи ерцгерцога Вільгельма»
- Моделі ідентичності персонажів в оповіданнях Богдана Рубчака
- Національна ідентичність персонажів роману «На твердій землі» Уласа Самчука
- Проблеми пам'яті в сучасній українській літературі (на матеріалі жіночої прози)
- Ревіталізація галицького міфу у творчості Ю.Винничука
- Релігія у структурі ідентичності: романні версії Сергія Жадана

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ У КИЇВСЬКОМУ СТОЛИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

- Проблема національної ідентичності у романі Дж.С.Фоера «Everything is illuminated»
- Етнообрази в оповіданнях Н. Готорна
- С. Жадан «Хлібне перемир'я»: поколіннєвий розрив
- Український жіночий роман про Революцію Гідності у вимірах мономіфу
- Імагологічний вимір слов'янського фентезі (на матеріалі творів Володимира Кузнєцова, Рафала Дембського і Роберта М. Вегнера)
- Авторська ідентичність у книзі нотаток і листів Уласа Самчука «Плянета Ді-Пі»
- Питання національної ідентичності у польській та українській літературах ХІХ - ХХІ століть»)

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЦЕС (СПІВПРАЦЯ З ЦЕНТРОМ ЛЕСЯ КУРБАСА)

Кафедра сценічного мистецтва Київського міжнародного університету

АРТ-ФЕСТ «НЕНАЗВАНА ВІЙНА»

20 жовтня о 18.00

Мультимедійна презентація антології актуальних п'єс «Неназвана війна». Зустріч із творцями книги, сценічні читання і відео-покази фрагментів п'єс. Модератори, автори і упорядники антології Олег Миколайчук і Неда Неждана. Дизайнер книги і кураторка фото-виставки «Ми обираємо Березіль» Ольга Новікова. Вхід вільний.

22 жовтня о 18.00

Вистава «Ответа@ua» Неди Нежданої. Учебний театр КИМУ «Чайка». Режисер Ілля Ткаченко, актриса Анастасія Лесів. Посвята Василю Сліпаку, славетному оперному співаку і воїну з позивним Міф. Вхід за реєстрацією. 20 і 22 запрошуємо до дискусії: «Актуальний театр у час війни».

ЛЮТИЙ ЛЮТИЙ 2014-2024 АРТ-ФЕСТ 16-18 ЛЮТОГО

16.02 о 18.00 - Відкриття АРТ-ФЕСТУ «ЛЮТИЙ-ЛЮТИЙ 2014-2024» та арт-проєкту «МИ ОБИРАЄМО БЕРЕЗІЛЬ», виставки «КУРБАСІВЦІ НА ВІЙНІ». Арт-куратор проєкту Ольга Новікова.

16.02 о 19.00 - Авторська вистава стендап «БОЯТИСЯ НЕМАЄ СЕНСУ» Andy Iva у рамках проєкту драматургічного відділу «НЕНАЗВАНА ВІЙНА». Сцена в підвалі.

17.02 о 17.00 - Імерсивна вистава «НОЖИЦІ ДЛЯ КІПТІВ АЛІГАТОРА», створена з реальних історій волонтерів. Авторка ідеї і режисерка Олександра Кравченко.

Київський театр «VERITAS» спільно з НЦТМ імені Леся Курбаса. Сцена в підвалі.

17.02 о 19.00 - Вибухова драма «CLOSED SKY/ЗАКРИТЕ НЕБО» Неди Нежданої. Режисер Олександр Мірошниченко. Переклад англійською Джона Фарндона. Київський театр МІСТ спільно з НЦТМ імені Леся Курбаса і Київським міжнародним університетом

18.02 о 17.00 - Вечір короткометражних фільмів про війну

ІМПЛЕМЕТАЦІЯ В ЛІТЕРАТУРНО-МІСТЕЦЬКИЙ ПРОЦЕС

Міжнародний мультимистецький конкурс **“Молода короНація”**;
Міжнародний конкурс **“Дитяча короНація”**.

- *підтримка авторів;*
- *популяризація творів;*
- *організація проведення конкурсів.*

МОЛОДА КОРОНАЦІЯ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У КООРДИНАТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОТОТОЖНОСТІ ТА АКСІОЛОГІЧНОГО ВИМІРУ („НАУКА – ШКОЛІ“)

Юрій Ковбасенко
Людмила Ковбасенко
Світлана Дячок

Зарубіжна
література **5**
клас

Світлана Дячок

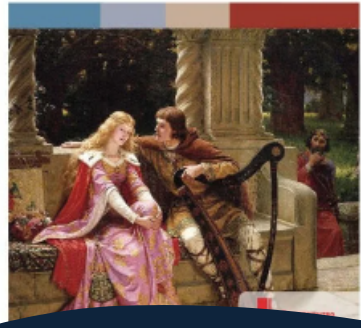
Зарубіжна
література **6**
клас

Зарубіжна
література **7**
клас

Зарубіжна
література **8**
клас

вебінар

15.05.2024

16:30

Видавництво
літера

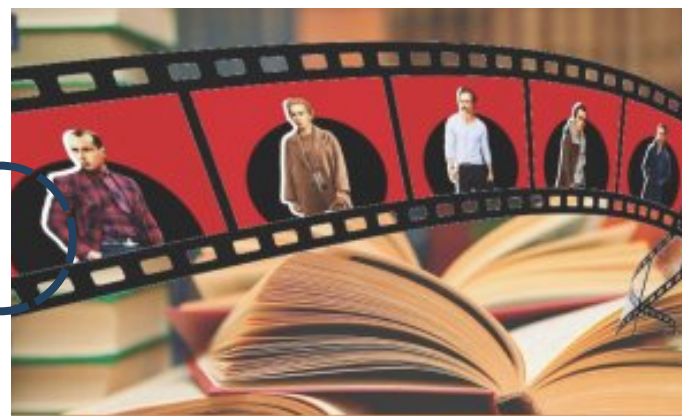
Нові стратегії літературної
освіти в Україні

Спікери:
Юрій Ковбасенко,
Олександр Первак,
Вікторія Догадіна

АПРОБАЦІЯ ТИПІВ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ У КООРДИНАТАХ НАЦІОНАЛЬНОГО І ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИМІРІВ („НАУКА – ШКОЛІ“) ФІЛОЛОГІЧІ ШКОЛИ-2022, 2023, 2024

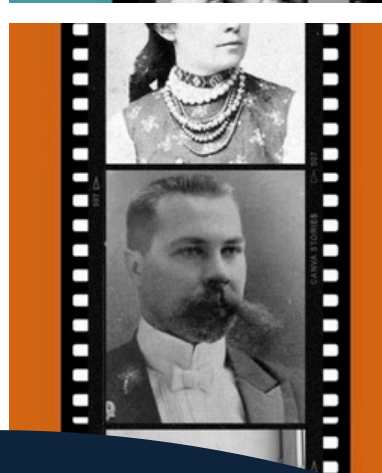
Намні герої

БЕСНЯНА
ФІЛОЛОГІЧНА
ШКОЛА

23-27.05

ЗАПРОШУЄМО УЧНІВ 9-11 КЛАСІВ
НА КУРС ІЗ ФІЛОЛОГІЇ,
ЩОБ ПОГОВОРИТИ ПРО ТЕ,
КОГО МИ ВВАЖАЄМО ГЕРОЯМИ,
ЩО ОЗНАЧАЄ БУТИ ГЕРОЄМ
І ЧИ МОЖЕ КОЖЕН БУТИ ГЕРОЄМ

ОМ-ПІДІЯ
НАСТЬ БЕЗКОШТОВНА

27.02-03.03

ФІЛОЛОГІЧНА
ШКОЛА

Намні герої
ПРОТИ ІМПЕРІЇ

23.09-25.09

ФІЛОЛОГІЧНА
ШКОЛА

Намні герої
і героїні

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Виступи на Радіо
“Культура”,
“Громадському радіо”,
телеканалах
“UKRLIFE.TV”, “Перший
Західний” та ін.

фото: Громадське радіо (ліворуч), приватний архів (пра

Дякуємо за увагу

